

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

КУПЧИШИН ІРИНА ВАСИЛІВНА

**ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЯК ЧИННИК МОРАЛЬНО – СВІТОГЛЯДНОГО
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ**

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Науковий керівник:

доцент кафедри загальної педагогіки та
педагогіки вищої школи,
кандидат філософських наук
Матковський М.Й.

Львів 2020

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОРАЛЬНО-СВІТОГЛЯДНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	11
1.1 Морально-світоглядне становлення особистості як педагогічна та соціальна проблема	11
1.2 Освітній простір як інтегрований чинник впливу на морально-світоглядне становлення особистості	28
1.3 Психолого-педагогічні особливості морально-світоглядного становлення особистості в освітньому просторі	34
Висновки до першого розділу	49
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОРАЛЬНО-СВІТОГЛЯДНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	50
2.1 Методики експериментального дослідження	50
2.2 Аналіз результатів експериментального дослідження	56
Висновки до другого розділу	67
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71

АНОТАЦІЯ

Купчишин І. В.

Освітній простір як чинник морально-світоглядного становлення особистості.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю
011 «Освітні, педагогічні науки».

Львівський національний університет імені Івана Франка.

Львів, 2020.

У випускній кваліфікаційній роботі розкрито вплив освітнього простору на морально-світоглядне становлення особистості.

Об'єкт дослідження – морально-світоглядне становлення особистості в освітньому просторі. *Предмет дослідження* – психолого-педагогічні особливості морально-світоглядного становлення особистості в освітньому просторі. Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та емпіричній перевірці впливу освітнього простору на морально-світоглядне становлення особистості у вищому навчальному закладі.

Зокрема, в першому розділі проаналізовано морально-світоглядне становлення особистості в умовах освітнього простору як педагогічну та соціальну проблему. Здійснений огляд наукових підходів показав, що дослідження морально-світоглядного становлення особистості включають: моральну свідомість і самосвідомість; моральну поведінку; моральні цінності; моральні почуття; моральні знання і переконання. Аналіз наукових досліджень дозволив визначити морально-світоглядне становлення як процес вербування особистості цінносної ситеми, формування у неї здатності керуватися моральними переконаннями, Охарактеризовано освітній простір закладу освіти як інтегрований чинник впливу на морально-світоглядне становлення особистості. Проведений

аналіз компонентів морально-світоглядного становлення особистості (пізнавальний, мотиваційний та поведінковий) в освітньому просторі дав підстави розуміти його як складний динамічний процес осмисленого засвоєння зразків моральної поведінки, їх закріплення в моральній самосвідомості через інтеграцію в «Я»-моральне та вироблення моделей моральної поведінки.

У другому розділі експериментально досліджено вплив освітнього простору на морально-світоглядне становлення особистості у вищому навчальному закладі. Проаналізована взаємодія складових освітнього простору закладу освіти, спрямованих на морально-світоглядне становлення особистості. Розроблено рекомендації майбутнім педагогам щодо морально-світоглядного виховання особистості.

Ключові слова: педагог, освітній простір, морально-світоглядне становлення, особистість.

Summary

Kupchyshyn I. V.

Educational space as a factor in the moral and ideological formation of the individual.

Research for the master's degree in specialty 011 «Educational, pedagogical sciences».

Ivan Franko National University of Lviv.

Lviv, 2020.

The final qualification work reveals the influence of educational space on the moral and ideological formation of the individual in the educational institution.

The object of research is the process of moral and ideological formation of the individual in the educational space. The subject of research - the peculiarities of the influence of educational space on the moral and ideological formation of the individual. The purpose of the study is to theoretically substantiate and empirically verify the impact of educational space on the moral and ideological development of the individual in higher education.

In particular, the first section analyzes the moral and ideological formation of the individual in the educational space as a pedagogical and social problem. A review of scientific approaches showed that the study of moral and ideological formation of the individual covers the following main areas: moral consciousness and self-awareness; moral behavior; the moral values; moral feelings; moral knowledge and beliefs. The analysis of scientific research allowed to define the moral and ideological formation as a process of involvement of the individual in the system of values, the formation of his ability to be guided by moral beliefs, to subordinate actions to higher social norms and principles. The educational space of the educational institution is characterized as an integrated factor influencing the moral and ideological formation of the

student's personality. The educational space of an educational institution is defined as a multilevel system that is programmed both horizontally, reflecting the complexity of the relationship of its subjects, and vertically, determining the dynamics of its development in the context of moral and ideological development of the individual in the long and short term. The analysis of the components of moral and ideological formation of personality (cognitive, motivational and behavioral) in the educational space of the educational institution gave grounds to understand it as a complex dynamic process of meaningful assimilation of patterns of moral behavior, their consolidation in moral self-consciousness through integration into "I" -moral and model development moral behavior.

The second section substantiates the interaction of the components of the educational space of the educational institution, aimed at the moral and ideological formation of the individual; providing favorable conditions for the development of moral and ideological formation of all subjects of the educational process; strengthening the subjectivity of the position of leaders, teachers in defining and adjusting the goals, values, content, diagnostics of the quality of optimization of the educational space of the educational institution as a factor in the moral and ideological formation of the individual; ensuring the competence of teachers in the processes of optimizing the educational space of the educational institution and the moral and ideological formation of the individual.

The peculiarities of the readiness of future teachers to optimize the educational space of the educational institution as a factor of moral and ideological formation of the individual are empirically studied. Recommendations for future teachers on optimizing the educational space of an educational institution as a factor of moral and ideological formation of the individual have been developed.

Key words: space, educational space, moral and worldview formation, personality, institution of general secondary education.